

важливість поважного ставлення до їжі. Серед стилістичних та художніх засобів виокремлено риму, ритм, порівняння, епітети, метафору, синекдоху.

Література:

1. Тематичний словник популярних українських прислів'їв та приказок з коментарями. Вид. 3-тє, доп. і переробл. / В. М. Северинюк. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2014. 176 с.
2. Фразеологічний словник української мови: у 2 т. / Уклад.: В. Білоноженко та ін. К.: Наукова думка, 1999. Вид. II. 980 с.
3. Aksoy Ömer Asım. Atasözleri ve deyimler sözlüğü. 1-2 Cilt. İnkilap Yayınları, 2015. 220 s.
4. Sarı Sümeyya. Bir Yiyecek Olarak Ekmek ve Ekmekle İlgili Atasözleri ve Deyimler. Lisans Tezi. Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü. 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul, 2014. 67 s.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-464-4-31>

Покровська І. Л.

*доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри тюркології*

*Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

СПЕЦИФІКА СЕМАНТИКИ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ-ОНІМОМ У СУЧАСНІЙ ТУРЕЦЬКІЙ МОВІ

У сучасній лінгвістиці актуальним є з'ясування ролі онімів у складі фразеологічних одиниць. Оніми (власні назви) – це індивідуальні найменування окремих одиничних об'єктів, це певні реалії, що в мові називають дійсно існуючий або вигаданий об'єкт, особу чи місце, що є неповторним та єдиним у своєму роді [1]. Більшість власних назв можуть входити до складу фразеологічних одиниць, зокрема власні назви з'являються тоді, коли індивідуальне розрізнення набуває суспільної значущості. Ми виділили такі групи онімів, що можуть входити до складу фразеологічних одиниць: особові імена людей (антропоніми), що дають широкий спектр категорій імен, що, у свою чергу, пов'язано з історією, культурою, особливостями психології людей, із традиціями; назви географічних об'єктів (топоніми); назви

космічних об'єктів (космоніми); найменування божеств, міфічних істот (теоніми, міфоніми), до складу яких входять назви тварин, рослин, народів, географічні та космічні об'єкти, імена людей, які в реальності ніколи не існували (*Azrail olmak* (букв. бути Ізраїлем) – ‘бути дуже страшним та задиристим’; *Gökte Tanrı, yerde ben* (букв. на небі **Бог**, на землі я); *mal bulmuş Mağribiye dönmek* (букв. перетворитися на **мавританця**, який знайшов товар) – ‘бути надзвичайно радісним або ж відчувати велике задоволення’; *sarı Yahudi* (букв. жовтий **євреї**) – ‘людина, яка дуже сильно любить гроші’; *Sora sora Kabe bulunur* (букв. *запитуючи, знайдеш Каабу*) – ‘Язик до Києва доведе’ [5, 6, 7].

Фразеологізми з компонентом-онімом, як правило, можуть відображати певні побутові ситуації, соціальні процеси або ж морально-етичні, емоційні характеристики індивіда. Наявність у фразеологізмі оніма виявляє свою структурно-семантичну своєрідність таких фразеологізмів. Адже саме ономастичний компонент стає опорним словом фразеологізму та визначає його зміст [3, с. 143].

Отже, фразеологізми з компонентом-онімом ми можемо визначати як особливий вид усталених виразів, які мають національне забарвлення, у яких онім виступає реалією і свого роду лінгвокультурологічним компонентом. Особливу увагу вимагає семантика фразеологізмів, оскільки сума значень компонентів не завжди означає значення виразу, особливу враховувати надслівність виразу, залежність між лексичними компонентами фразеологічних одиниць і повністю чи частково переосмислене їх значення.

Література:

1. Карпенко О.Ю. Онім у ментальному лексиконі: асоціативний метод визначення наявності чи відсутності. Одеса: Мова, 2005. № 10. 120-124 с.
2. Класифікація фразеологічних одиниць. 2012. URL: https://filologukraine.ucoz.ua/publ/mova/sulm/klasifikacija_frazeologichnik_h_odinic/3-1-0-37.
3. Мороз О.А. Фразеологічні одиниці з компонентом «власне ім'я» в сучасній українській мові: структурно-семантичний аспект: дис. канд. філол. наук. Донецьк: Донецький національний університет, 2002. 288 с.
4. Фразеологія. Українська лексикографія. Теоретичний матеріал. URL: <https://eschool.dn.ua/mod/book/view.php?id=203219>
5. Ahmet Selçuk. Deyimler Sözlüğü. Konya, 2015-2016. 240 s.
6. Aksoy Ömer Asım. Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı, 1988. 1205 s.
7. Doğan Mehmet. Büyük Türkçe Sözlük. İstanbul: Pınar Yayınları, 2005. 1424 s.